Podpisany przez:
Adrian Wolnik; UM TG
dnia 23 lutego 2022 r.

UCHWAŁA NR XLV/477/2022
RADY MIEJSKIEJ W TARNOWSKICH GÓRACH

z dnia 23 lutego 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Tarnowskich Górach na lata 2022-2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.), na wniosek Burmistrza Miasta Tarnowskie Góry

Rada Miejska w Tarnowskich Górach
uchwala:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Wspierania Rodziny w Tarnowskich Górach na lata 2022-2024, stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Tarnowskie Góry.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Adrian Wolnik

Załącznik
do Uchwały Nr XLV/477/2022
Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach
z dnia 23 lutego 2022 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W TARNOWSKICH GÓRACH NA LATA 2022 – 2024

Tarnowskie Góry 2022

SPIS TREŚCI

Wstęp 3
1. Podstawy prawne 4
2. Adresaci Programu 5
3. Diagnoza 6
3.1 Charakterystyka demograficzna Tarnowskich Gór. 6
3.2 Charakterystyka rodzin korzystających ze wsparcia MOPS. 9
4. Oferta gminy Tarnowskie Góry dedykowana rodzinie 12
4.1 Wychowanie, edukacja i rozwój. 12
4.2 Kultura, sport, rekreacja. 17
4.2.1 Działalność Tarnogórskiego Centrum Kultury 18
4.2.2 Miejska Biblioteka Publiczna 20
4.3 Zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej..... 21
4.4 Działalność organizacji pozarządowych i grup parafialnych. 26
5. Cele programu i planowane do realizacji zadania. 27
6. Monitoring i ewaluacja 33
7.Źródła finansowania 33
Podsumowanie 34

Wstęp

Gminny program wpierania rodziny dla miasta Tarnowskie Góry na lata 2022 - 2024 stanowi kontynuację programu realizowanego w latach 2019 – 2021 i wynika z potrzeby doskonalenia funkcjonowania systemu wspierania rodziny oraz podejmowania działań zmierzających do deinstytucjonalizacji, głównie poprzez wychowywanie dziecka w rodzinie naturalnej.

Głównym celem Programu jest budowanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz rodziny. Program określa cele i zadania ukierunkowane na zapewnienie rodzinom szeroko rozumianego wsparcia. Zakłada interdyscyplinarny charakter pracy na rzecz dziecka i rodziny. Podejmuje również zagadnienia związane z zapewnieniem rodzinom wspieranym pomocy wykwalifikowanych asystentów rodziny i rodzin wspierających. Ponadto Program przewiduje wsparcie kobiet w ciąży powikłanej oraz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.

1. Podstawy prawne

Instytucja rodziny jest regulowana przez wiele aktów prawnych zarówno w Polsce, jak i w prawie międzynarodowym. Podstawowym aktem prawnym w Polsce jest Konstytucja, której art. 16 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Podstawy prawne niniejszego opracowania stanowią:

- ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359),
- ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1915),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
- konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z dnia 20 listopada 1989r. (Dz.U. 1991 Nr 120, poz. 526 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1329),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249),

- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021 - 2025,
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 - 2022 w Tarnowskich Górach.

Gminny program wspierania rodziny stanowi realizację dyspozycji wskazanej w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w artykule 176 pkt 1, stanowiącej, iż: „do zadań własnych gminy należy: opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny (…)".
Na mocy art. 3 ust. 1 ww. ustawy, obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej, które realizują go m.in. we współpracy ze środowiskiem lokalnym, instytucjami oświatowymi,
organizacjami społecznymi. Wspieranie rodziny, zgodnie z cytowanym aktem prawnym, polegać ma głównie na prowadzeniu pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, również poprzez takie działania, jak prowadzenie placówek wsparcia dziennego.
Praca z rodziną może mieć formę pracy socjalnej, asysty rodzinnej, poradnictwa specjalistycznego, terapii, mediacji, pomocy prawnej, a także grup wsparcia.
Program wpisuje się w Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 - 2022 i jest zgodny z celem strategicznym 5 „Wielopłaszczyznowe wsparcie dziecka i rodziny – rozwój zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz rodziny".

2. Adresaci Programu

Adresatami programu są tarnogórskie rodziny, a w szczególności:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,

- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- rodziny wielopokoleniowe,
- rodziny wielodzietne,
- rodziny niepełne,
- rodziny wychowujące dzieci z niepełnosprawnością,
- rodziny z dziećmi wymagającymi opieki w żłobkach i przedszkolach,
- rodziny o niskich dochodach wychowujące dzieci,
- rodziny z dziećmi dotknięte przemocą, uzależnieniami lub innymi trudnościami stanowiącymi zagrożenie rozwoju społeczno – emocjonalnego dzieci.

3. Diagnoza

3.1 Charakterystyka demograficzna Tarnowskich Gór.

Podstawą analizy demograficznej są dane pozyskane z Urzędu Miejskiego w Tarnowskich Górach za lata 2019 – 2021, zgodnie z którymi ogólna liczba ludności na dzień 31 grudnia w kolejnych latach kształtowała się następująco:

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Tarnowskie Góry w latach 2019 – 2021 zameldowanych na pobyt stały i czasowy.

Rok	**Liczba mieszkańców**
2019	58 933
2020	58 639
2021	58 389

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji pozyskanych z Urzędu Stanu Cywilnego i Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Tarnowskich Górach za lata 2019-2021.

Utrzymujący się spadek liczby mieszkańców miasta jest czynnikiem mającym niekorzystny wpływ na różne dziedziny życia społecznego.

Charakter zachodzących zmian pokrywa się z ogólnopolskimi tendencjami. Jako przyczynę wskazuje się m.in. zmniejszającą się dzietność kobiet, której poziom nie zapewnia prostej zastępowalności pokoleń. Nie jest możliwe w krótkim okresie czasu odwrócenie tendencji demograficznych. Możliwe są natomiast działania skierowane na wzmocnienie pozycji rodziny i inwestowanie w wychowanie, edukację oraz zdrowie dzieci i młodzieży.

Najlepsze dla dziecka środowisko wychowawcze tworzy rodzina. Obserwowane w ostatnich latach przemiany społeczno-gospodarcze przyczyniły się do istotnych zmian w funkcjonowaniu rodzin. Należą do nich m.in. zanikanie rodzin typu wielopokoleniowego oraz zmiana tradycyjnego podziału ról małżeńsko – rodzinnych i wychowawczych.

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące liczby zawieranych małżeństw oraz rozwodów w Tarnowskich Górach.

Tabela 2. Liczba zawartych małżeństw i rozwodów w gminie Tarnowskie Góry w latach 2019-2021r.

Rok	**Liczba zawartych małżeństw**	**Liczba rozwodów**
2019	306	121
2020	227	110
2021	289	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji pozyskanych z Urzędu Stanu Cywilnego i Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Tarnowskich Górach za lata 2019-2021.

Z powyższych danych wynika, że pomiędzy rokiem 2019 a 2020 nastąpił bardzo wysoki spadek liczby zawieranych małżeństw. Wynika to przede wszystkim z trwającej w tym czasie pandemii SARS-CoV-2, w wyniku

której nie można było organizować imprez masowych.
W konsekwencji planowane uroczystości musiały zostać odwołane. Porównując lata 2020 i 2021 liczba zawieranych małżeństw miała tendencję wzrostową przy jednoczesnym spadku liczby rozwodów. W roku 2021 liczba zawartych małżeństw była niemal trzykrotnie wyższa niż liczba rozwodów.

Niepewność zatrudnienia i lęk przed utratą pracy, a także coraz większa konkurencyjność sprawiają, że ludzie wykazują większe zainteresowanie sprawami zawodowymi niż kwestiami związanymi z zakładaniem rodziny. Wiele rodzin, szczególnie wielodzietnych i niepełnych, ma trudności z realizacją funkcji ekonomicznej i opiekuńczej. Mimo wsparcia finansowego wprowadzanego przez organy ustawodawcze, liczba urodzeń dzieci stale maleje. Poniższe dane obrazują zachodzące zmiany:

Tabela 3. Liczba urodzeń i zgonów w gminie Tarnowskie Góry w latach 2019-2021.

Rok	**Urodzenia**	**Zgony**	**Przyrost naturalny**
2019	739	1180	-441
2020	583	1181	-598
2021	471	1065	-594

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji pozyskanych z Urzędu Stanu Cywilnego i Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Tarnowskich Górach za lata 2019-2021.

W ciągu ostatnich trzech lat w gminie Tarnowskie Góry odnotowuje się największy, ujemny przyrost naturalny niż kiedykolwiek wcześniej. Niewątpliwie ilość zgonów powodowana pandemią koronawirusa (COVID-19) ma tutaj kluczowe znaczenie.

Szczegółowe dane dotyczące struktury wieku dzieci i młodzieży zamieszkującej w gminie Tarnowskie Góry zawiera poniższa tabela.

Tabela 4. Liczba dzieci i młodzieży zamieszkujących w gminie Tarnowskie Góry w latach 2019-2021r.

Wiek w latach	**2019**	**2020**	**2021**
0-2	1 642	1 567	1 546
3	549	604	528
4-5	1 172	1 142	1 202
6	564	603	590
7	635	569	610
8-12	3.074	3.159	3 130
13-15	1.579	1.615	1 714
16-17	921	990	1 062
18	538	450	469
Ogółem	10.674	10.699	10 851

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji pozyskanych z Urzędu Stanu Cywilnego i Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Tarnowskich Górach za lata 2019-2021.

Ogólna liczba dzieci w latach 2019-2021 jest porównywalna. Zauważalny jest spadek liczby dzieci w wieku 0-2 lat. W 2021 roku dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) było 2 320, stanowiły tym samym 21,38 % ogółu dzieci. Uczniów szkół podstawowych (7 - 15 lat) było 5 454, co stanowiło 50,27% ogółu dzieci. Pozostała młodzież (16 - 18 lat) liczyła 1 531 czyli 14,11 % populacji w wieku do 18 roku życia.

3.2 Charakterystyka rodzin korzystających ze wsparcia MOPS.

Analizując dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach w latach 2019 – 2021 obserwuje się spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej.
Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 5. Dane statystyczne dotyczące liczby osób i rodzin korzystających ze wsparcia MOPS w stosunku do liczby mieszkańców gminy Tarnowskie Góry.

	2019 rok	**2020 rok**	**2021 rok**
Liczba mieszkańców Gminy Tarnowskie Góry	58 933	58 639	58 389
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	2 387	2 283	2 303
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	1 154	1 114	1 142
Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej	319	311	310

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MOPS za lata 2019-2021.

W roku 2020 w stosunku do roku 2019 liczba osób korzystających ze wsparcia udzielanego w ramach systemu pomocy społecznej zmalała jednak w roku 2021 znów wzrosła. Rodziny z dziećmi w 2020 roku stanowiły **27,92 %** wszystkich rodzin objętych wsparciem pomocy społecznej. Podobny poziom jest widoczny w 2021r. – **27,15%.**

Ustawa o pomocy społecznej określa katalog trudnych sytuacji życiowych, które mogą stanowić powód udzielania wsparcia osobom i rodzinom, które samodzielnie nie są w stanie pokonać trudności życiowych wykorzystując własne możliwości i uprawnienia. Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych obrazuje poniższa tabela.

Tabela 6. Powody udzielania pomocy społecznej w Tarnowskich Górach.

Rodzaj problemu w rodzinie		**Liczba rodzin**		
		2019	**2020**	**2021**
Ubóstwo		460	458	416
Bezdomność		61	62	62
Sieroctwo		0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa		44	39	40
Bezrobocie		404	405	356
Niepełnosprawność		417	414	463
Długotrwała choroba		659	675	772
Bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego		**299**	**293**	**257**
w tym:	Rodziny niepełne	131	122	104
	Rodziny wielodzietne	40	38	41
Przemoc w rodzinie		11	13	16
Alkoholizm		93	186	86
Narkomania		12	9	13
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego		10	13	11
Sytuacja kryzysowa		5	5	6
Zdarzenie losowe		2	2	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MOPS za lata 2019-2021.

Z powyższych danych wynika, że na terenie gminy występuje wyraźny spadek liczby rodzin wymagających wsparcia w aspekcie opiekuńczo-wychowawczym. Brak umiejętności prawidłowego gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi powoduje zaburzenie funkcji ekonomicznej rodziny. Zaburzenie to najczęściej wiąże się również z deficytami w wypełnianiu funkcji edukacyjnej i socjalizacyjnej, co

szczególnie dotyka najmłodszych i najsłabszych członków społeczności lokalnej. Taka aberracja prowadzi do powstawania niepożądanych wzorców zachowań, utrwalanych w warunkach niesprzyjających prawidłowemu rozwojowi.
Na ryzyko trudności życiowych narażone są przede wszystkim rodziny niepełne i wielodzietne. W gminie Tarnowskie Góry większość przypadków stanowią samotne matki, wychowujące dzieci w różnym wieku.

Dysfunkcje występujące w rodzinie powodują, że staje się ona niewydolna wychowawczo, wymaga więc specjalistycznego, profesjonalnego wsparcia instytucji w celu przywróceniu jej prawidłowych funkcji.

4. Oferta gminy Tarnowskie Góry dedykowana rodzinie

4.1 Wychowanie, edukacja i rozwój.

Zaplecze instytucjonalne miasta Tarnowskie Góry stanowi zarówno baza edukacyjna, opiekuńcza, jak i instytucjonalna oraz pozarządowa oferta placówek wspierających. Oferta w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej obejmuje, m.in. pomoc pracownika socjalnego, asystenta rodziny oraz placówek wsparcia dziennego w formie świetlicy środowiskowej i świetlicy socjoterapeutycznej.

Tabela 7. Tarnogórskie placówki wsparcia dziennego.

		2019r.	**2020 r.**	**2021r.**
Liczba placówek wsparcia dziennego		3	2	2
w tym prowadzone w formie:	**opiekuńczej**	2	1	1
	specjalistycznej	1	1	1
Liczba miejsc		70	55	55

Przeciętna liczba korzystających dzieci	60	47	47

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Wydziału Edukacji, Sportu i Zdrowia UM Tarnowskie Góry za lata 2019- 2021

W gminie Tarnowskie Góry działalność prowadzą dwie placówki wsparcia dziennego dla dzieci. Placówka wsparcia dziennego w formie specjalistycznej jest prowadzona przez Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień Profilaktyki i Pomocy Psychologicznej SP ZOZ natomiast w formie opiekuńczej przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Tarnowskich Górach.

W gminie funkcjonuje jeden żłobek publiczny z dwoma oddziałami, dwa żłobki niepubliczne oraz trzy kluby dziecięce prowadzone przez inne niż gmina podmioty. Poniższa tabela zawiera zestawienie opisywanych placówek z ujęciem ilości miejsc oraz odpłatności.

Tabela 8. Tarnogórskie żłobki.

Placówka	**Ilość dzieci**	**Ilość miejsc**	**Odpłatność rodziców**	
			Opłata stała	**Wyżywienie (stawka dzienna)**
Żłobek publiczny Nr 1 ul. Bema 1 Oddział I ul. Wyszyńskiego 135 Oddział II ul. Strzybnicka 3	145	145	364 zł	6 zł
Niepubliczny Żłobek Twórcza Chatka ul. Litewska 22	48	48	365 zł	6 zł
Niepubliczny Żłobek	17	19	600 zł	12 zł

Bajkowy Zameczek ul. W. Broniewskiego 27				
Klub Dziecięcy Ego ul. Szwedzka 2b	25	25	600 zł	12 zł
Klub Malucha – Leśny Domek ul. Morcinka 3	13	13	1000 zł	13 zł
Klub dziecięcy Nasze Brzdące ul. Opatowicka 110	25	25	900 zł	12 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Wydziału Edukacji, Sportu i Zdrowia UM Tarnowskie Góry za rok 2021.

Z powyższych danych wynika, że żłobek publiczny w pełni wykorzystuje ilość dostępnych miejsc. Liczba dzieci przebywających w żłobkach niepublicznych wskazuje na potrzeby rodziców w tym obszarze.

Odpowiednie warunki rozwoju dzieci zapewniają również placówki oświatowe.

Na terenie miasta funkcjonuje 17 przedszkoli publicznych, do których uczęszcza 1 779 dzieci na 1882 miejsc. Rodzice ponoszą odpłatność za wyżywienie dzieci w przedszkolu. Dzieci mają zapewniony bezpłatny pobyt do 6 godzin dziennie. Powyżej tego czasu opłata wynosi 1 zł. za każda rozpoczętą godzinę. W gminie prowadzonych jest również 11 przedszkoli niepublicznych, w których przebywa 694 dzieci na 842 miejsc.

Dane dotyczące liczby przedszkoli oraz liczby dzieci zawiera poniższa tabela.

Tabela 9. Tarnogórskie przedszkola.

Typ placówki	**Liczba placówek**	**Liczba dzieci**	**Liczba miejsc**

Przedszkola prowadzone przez gminę Tarnowskie Góry	17	1 779	1 882
Przedszkola prowadzone przez inne podmioty	11	694	842

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Wydziału Edukacji, Sportu i Zdrowia UM Tarnowskie Góry.

Z powyższej tabeli wynika, że zarówno w przedszkolach publicznych jak niepublicznych dostępne są wolne miejsca.

W roku 2021 w Tarnowskich Górach funkcjonowało 15 szkół podstawowych.

Tabela 10. Tarnogórskie szkoły podstawowe.

Typ placówki	**Liczba placówek**	**Liczba uczniów**
Szkoły Podstawowe prowadzone przez gminę Tarnowskie Góry	12	4 436
Szkoły Podstawowe prowadzone przez inne podmioty	3	547

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Wydziału Edukacji, Sportu i Zdrowia UM Tarnowskie Góry.

Uczniowie Szkół Podstawowych mają możliwość ubiegania się o wsparcie materialne o charakterze socjalnym. W 2020 roku stypendia uzyskało 155 uczniów, a 3 uczniów otrzymało zasiłek szkolny. Całkowity koszt przyznanych świadczeń wyniósł 148 312,09 zł. Do czerwca 2021 roku stypendia uzyskało 103 uczniów, a jeden uczeń otrzymał zasiłek szkolny. Całkowity koszt przyznanych świadczeń wyniósł 68 160,65zł.

Gmina Tarnowskie Góry przeznaczyła również kwotę 25 000 zł na stypendia za wyniki w nauce dla 135 uczniów w roku 2021.

Placówki oświaty, poza działaniami statutowymi, prowadzą dodatkowe zajęcia mające na celu kompensowanie deficytów edukacyjnych dzieci. Ponadto oferta zajęć pozalekcyjnych stanowi alternatywną formę spędzania czasu wolnego i rozwoju zainteresowań: zajęcia sportowe, wyjazdy na basen, kółka przedmiotowe, kółka zainteresowań, zajęcia z zakresu poradnictwa edukacyjno-zawodowego, wyjazdy do kina, wyjazdy na wycieczki. Ze względów bezpieczeństwa w latach 2020 - 2021 działania te zostały zmniejszone do minimum w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się SARS-CoV-2.

Gmina Tarnowskie Góry mocno wspiera działania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży. W obszarze zdrowia finansuje np. program szczepień ochronnych przeciw brodawczakowi ludzkiemu HPV dla 13-letnich dziewcząt oraz badanie zawartości ołowiu u 9-letnich dzieci w związku ze skażeniem środowiska. Najbardziej narażone na zachorowanie dzieci korzystają z dofinansowania na wyjazdy w ramach „zielonej szkoły".

Gmina wspiera także działania o charakterze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przykładem takich działań w 2021 roku są programy, warsztaty, pogadanki i prelekcje prowadzone w szkołach różnego szczebla, na które gmina przeznacza ok 200 tys. zł rocznie. Rodziny borykające się z problemem uzależnienia, przemocy lub innych czynników powodujących zaburzenie prawidłowego funkcjonowania emocjonalnego, poznawczego, behawioralnego mogą skorzystać z kompleksowej pomocy terapeutycznej w ramach dotowanych przez gminę programów terapeutycznych w Tarnogórskim Ośrodku Terapii Uzależnień, Profilaktyki i Pomocy Psychologicznej jak:

- ✓ Program profilaktyczny dla dzieci z zaburzeniami koncentracji uwagi i trudnościami w funkcjonowaniu społecznym,

- ✓ Program profilaktyczny dla osób z syndromem DDA – osób doświadczających w dorosłym życiu skutków dorastania w rodzinie dysfunkcyjnej,
- ✓ Program profilaktyczny dla osób uzależnionych od alkoholu po terapii własnej - grupa zapobiegania nawrotom,
- ✓ Program profilaktyczno-edukacyjny dla członków rodzin z problemem alkoholowym oraz dla osób doznających przemocy w rodzinie,
- ✓ Program profilaktyczno-edukacyjny „Fred Goes Net" – wczesna interwencja wobec młodzieży zagrożonej uzależnieniem.

Ponadto w TOTU SP ZOZ prowadzony jest punkt konsultacyjno-informacyjnego dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz osób doznających przemocy w rodzinie, również finansowany przez gminę.

4.2 Kultura, sport, rekreacja.

Tarnowskie Góry są miastem przyjaznym dla rodzin z dziećmi. W mieście funkcjonują nowoczesne obiekty ze strefami rekreacyjnymi takie jak Park Wodny czy Hala Sportowa. Dostępność do dóbr kultury i sztuki zapewniona jest przez m.in. przez Muzeum, Tarnogórskie Centrum Kultury i Miejską Bibliotekę Publiczną. Gmina inwestuje w budowę nowych placów zabaw, siłowni outdoorowych oraz stref ruchu i wypoczynku. W mieście organizowane są imprezy dla rodzin z dziećmi, festyny, pikniki. Ze względów bezpieczeństwa w latach 2020 -2021 działania te występowały z mniejsza częstotliwością w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się SARS-CoV-2.

W ramach Akcji Lato w Mieście, gmina przeznacza środki na organizację wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży. Na Hali Sportowej w 2021r. odbyły się 4 turnusy, każdy dla 60 dzieci. Tarnogórskie Centrum Kultury organizowało w lipcu 2021r. w każdym tygodniu trzydniowe warsztaty artystyczno-plastyczne dla dzieci. Ponadto szkoły podstawowe otrzymały dofinansowanie na organizację Akcji Lato w Mieście w wysokości blisko 250 000,00 zł, w półkoloniach wzięło udział prawie 860

dzieci. W ramach Akcji Zima w Mieście w 2021r. szkoły podstawowe otrzymały dofinansowanie na organizację ferii zimowych ok 111 000,00 zł. Działaniem tym objęto ok 450 dzieci. W ramach projektu „walka z uzależnieniami przez sport", w okresie zimowym dzieci i młodzież do 19 roku życia mogą nieodpłatnie korzystać z lodowiska dostępnego w centrum miasta.

Każdego roku Burmistrz Miasta udziela wsparcia finansowego dla rozwoju sportu w Tarnowskich Górach w ramach dotacji celowych dla tarnogórskich klubów sportowych.
Ogłaszane są konkursy na tworzenie warunków technicznych dla rozwoju kultury fizycznej, w tym utrzymania i funkcjonowania bazy sportowej oraz prowadzenie różnorakich zajęć sportowych i sportowo - rekreacyjnych dla różnych grup wiekowych uczestników. Ponadto udzielane są dotacje w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej mające na celu promocję aktywnego trybu życia oraz zachęcenie mieszkańców do podejmowania aktywności w różnych dyscyplinach sportowych.

Gmina Tarnowskie Góry realizuje program pomocowy dla rodzin wielodzietnych - „Rodzina 5+". Celem programu jest wsparcie rodzin wielodzietnych poprzez ułatwienie jej członkom dostępu do szerokiego wachlarza produktów i usług oraz dóbr kultury. Adresatami programu „Rodzina 5+" są rodziny posiadające troje lub więcej dzieci zamieszkujące na terenie Gminy Tarnowskie Góry. W 2019 roku programem objęto 3 200 osób z 600 rodzin. W roku 2020 wydano 340 nowych kart, a w roku 2021 kolejne 755.

4.2.1 Działalność Tarnogórskiego Centrum Kultury

Tarnogórskie Centrum Kultury to samorządowa instytucja kultury miasta Tarnowskie Góry i jednocześnie największy ośrodek kultury w powiecie tarnogórskim. Misją instytucji jest tworzenie przyjaznego miejsca dla edukacji, integracji, rozrywki i kultury przy jednoczesnym angażowaniu

ludzi. Głównymi filarami jej działalności są: kino, taniec, teatr, muzyka i sztuki plastyczne.

W Tarnogórskim Centrum Kultury znajduje się również Miejskie Kino Olbrzym, które zapewnia rozrywkę dla całej rodziny. Zobaczyć w nim można filmy tematyczne, retransmisje oraz produkcje wielokrotnie nagradzane. Dla kinomanów bardziej wymagających przewidziany jest Dyskusyjny Klub Filmowy „Olbrzym". To miejsce, w którym oprócz projekcji filmowej odbywają się dyskusje oraz spotkania z twórcami.

Repertuar projektowany jest zgodnie z opiniami publiczności oraz chęcią prezentacji nowych trendów współczesnego świata kultury i sztuki. W ramach działań repertuarowych realizowany jest szereg projektów cyklicznych, rozwijanych corocznie, między innymi takich jak:

- Żyć mocniej,
- Tarnowskie Góry w czasach dawnych Słowian,
- SF TG,
- Tarnogórskie Dni Kultury Podróżniczej,
- Eko Kraina,
- TCK-owe Kino Objazdowe.

TCK współorganizuje święto miasta Tarnowskie Góry – Gwarki, w tym Pochód Gwarkowski. W 2021 roku, w trosce o bezpieczeństwo uczestników, wydarzenia zostały ograniczone i zorganizowane lokalnie.

Od czasu wybuchu pandemii instytucja starała się dotrzeć do widzów za pomocą mediów społecznościowych oraz kanałów streamingowych, co umożliwiło oglądanie prezentowanych przez TCK wydarzeń w dowolnym czasie oraz w wersji przystosowanej dla osób ze specjalnymi potrzebami. Na kanale TCK na YouTube do chwili obecnej można zobaczyć materiały wideo związane z muzyką, poezją, edukacyjne oraz hobbystyczne.

W 2021 rozpoczęto również realizację projektu filmowego pod tytułem „Tarnogórzanie – dwunastu niezwykłych ludzi", czyli wideo

spotkania z przedstawicielami kultury oraz sztuki wywodzącymi się z Tarnowskich Gór. Projekt dofinansowany jest z Funduszu Popierania Twórczości Stowarzyszenia Autorów ZAiKS im. Andrzeja Szczypiorskiego.

Tarnogórskie Centrum Kultury oprócz swojej głównej siedziby, mieszczącej się w centrum miasta, działalność kulturalną i animacyjną prowadzi również w dwóch mniejszych placówkach, znajdujących się w Reptach Śląskich i Opatowicach. W każdym z tych miejsc realizowany jest odrębny program kulturalny dostosowany do potrzeb uczestników w każdym przedziale wiekowym. Organizowane są warsztaty taneczne, plastyczne, muzyczne oraz animacyjne.

4.2.2 Miejska Biblioteka Publiczna

Miejska Biblioteka Publiczna im. Bolesława Lubosza w Tarnowskich Górach jest samorządową instytucją kultury miasta Tarnowskie Góry, wyodrębnioną pod względem prawnym i ekonomiczno - finansowym. Biblioteka Centralna mieści się w centrum miasta. Filie biblioteczne znajdują się w Lasowicach, Bobrownikach Śląskich, Strzybnicy, Osadzie Jana, Reptach Śląskich, Starych Tarnowicach. Biblioteka posiada atrakcyjną ofertę dla rodzin z dziećmi.

Misją Biblioteki jest rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych mieszkańców. Biblioteka organizuje i zapewnia dostęp do literatury polskiej oraz światowej, służy zaspokajaniu potrzeb kulturalnych, oświatowych, informacyjnych społeczeństwa oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Ważnym obszarem działalności jest tworzenie warunków i umacnianie nawyków czytelniczych wśród dzieci od lat najmłodszych oraz podejmowanie działań wynikających z potrzeb mieszkańców Tarnowskich Gór w formie wystaw, wernisaży, spotkań autorskich, konkursów etc.

Z uwagi na sytuację epidemiczną i liczne ograniczenia z tym związane Biblioteka w latach 2020/2021 realizowała tylko dwa projekty:

„Postaw na Rodzinę” oraz „Zagramy w bibliotece”. Poza tym w 2021 roku zorganizowane były także warsztaty o różnorodnej tematyce.

4.3 Zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach wspiera rodziny z dziećmi realizując szereg różnorodnych zadań. Wachlarz działań można podzielić na dwa główne obszary: wsparcie materialne i pozamaterialne. Świadczenia pieniężne realizowane są na podstawie ustawy o pomocy społecznej i głównie przyjmują formę zasiłków okresowych, celowych i celowych specjalnych. Ośrodek realizuje także programy i projekty rządowe oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej m.in.:

- Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019 - 2023
- Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym – Podprogram 2021
- Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych
- Świadczenia opiekuńcze
- Świadczenia „Za życiem”
- Świadczenie wychowawcze (500+)
- Świadczenie „Dobry start” (300+)
- Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego
- Dodatki mieszkaniowe i energetyczne
- Karta Dużej Rodziny.

Świadczenia niepieniężne realizowane są na podstawie ustawy o pomocy społecznej, zaliczają się do nich m.in.:

- praca socjalna
- interwencja kryzysowa
- poradnictwo specjalistyczne

- prowadzenie Zespołu Mieszkań Chronionych
- realizacja projektów socjalnych np. projekt „Szlakiem wiedzy i kultury”.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizując zadania wynikające z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zatrudnia asystentów rodziny, którzy pomagają rodzinom z dziećmi prawidłowo wypełniać funkcje opiekuńczo-wychowawcze. Poniższa tabela przedstawia zakres wsparcia asystenturą rodzin w gminie Tarnowskie Góry.

Tabela 11. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny.

Rok			**2019 r.**	**2020r.**	**2021r.**
Liczba rodzin, które korzystały z asystentury	**Ogółem**		**57**	**73**	**81**
	w tym:	zobowiązane przez Sąd	16	20	34
Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny w okresie:	do 3 miesięcy		4	9	7
	od 3 do 12 miesięcy		16	22	33
	powyżej 12 miesięcy		21	17	41
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę	**Ogółem:**		**16**	**25**	**32**
	w tym:	ze względu na osiągnięcie efektów	6	15	15
		ze względu na zaprzestanie współpracy	9	8	14

		ze względu na brak efektów	1	1	3
		ze względu na zmianę metody pracy	0	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MOPS za rok 2019, 2020, 2021.

Dokonując analizy danych zawartych w powyższej tabeli, obserwuje się, że liczba rodzin objętych wsparciem asystenta w latach 2019 – 2021 stale wzrasta. W 2021r. powyżej 12 miesięcy z asystentem rodziny współpracowało 41 rodzin. Jest to okres, w którym wypracowuje się trwałe zmiany w funkcjonowaniu rodziny.

W 2021 roku asystenci zakończyli współpracę z 32 rodzinami. Zakończenie współpracy z asystentem ze względu na osiągnięcie efektów najwyższą wartość przyjęło w latach 2020 i 2021. Zaprzestanie współpracy ze strony klienta oraz brak efektów współpracy w przedstawionym okresie było najwyższe w 2021 roku.

Dobrowolność przystąpienia do współpracy z asystentem pozwala rodzinie na jej zaprzestanie w dowolnym momencie, nawet wtedy, gdy asystent widzi potrzebę dalszego wsparcia rodziny. Rodzina może ponownie wystąpić z prośbą o pomoc asystenta w rozwiązywaniu trudności, z którymi sobie nie radzi.

W 2021 roku, w porównaniu do lat poprzednich, odnotowano wzrost liczby rodzin zobligowanych do współpracy z asystentem rodziny przez Sąd – 34 rodziny.

Rodziny objęte asystenturą dotknięte są przede wszystkim trudnościami związanymi
z bezradnością w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jednak problemy te często wydają się być wtórne do wielu innych. Są nimi: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność dziecka lub/i osoby dorosłej, uzależnienia, przemoc, problemy lokalowe. Rozkład najważniejszych trudności rodzin wspieranych obrazuje poniższa tabela.

Tabela 12. Główne trudności rodzin objętych wsparciem asystentów.

Lp.	Główne problemy rodzin wspieranych		Liczba rodzin 2019 r.	Liczba rodzin 2020 r.	Liczba rodzin 2021 r.
1.	**Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych**		57	73	81
2.	**Problemy lokalowe**		31	40	42
	w tym:	**Brak własnego mieszkania / mieszkanie wynajmowane**	11	17	22
		mała powierzchnia użytkowa lokalu	8	15	12
		zamieszkiwanie co najmniej dwóch rodzin	4	5	3
		trudne warunki sanitarne	4	5	1
		pobyt w ZMCH	7	7	6
3.	**Ubóstwo**		37	44	36
4.	**Bezrobocie**		31	40	36
5.	**Niepełnosprawność**		19	22	18
6.	**Uzależnienia**		20	28	28
7.	**Przemoc**		13	25	31

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwartalnych sprawozdań asystentów za lata 2019-2021.

W 2021r. trudności lokalowe, ubóstwo oraz bezrobocie były dominującymi czynnikami destabilizującymi życie rodzin. Przemoc, uzależnienia oraz niepełnosprawność to kolejne dysfunkcje, którymi

obciążone były rodziny wspierane. Aprecjacja problemów w rodzinach warunkowała ich bezradność w obszarze opiekuńczo - wychowawczym. Rodziny objęte wsparciem asystentów niejednokrotnie borykały się z rozwiązywaniem jednocześnie kilku problemów. Taka sytuacja powoduje demobilizację w podejmowaniu jakichkolwiek działań zmierzających do poprawy sytuacji rodziny wspieranej.

Wśród rodzin wspieranych obserwuje się występowanie problemów dotyczących zaburzeń psychicznych i intelektualnych, niejednokrotnie niezdiagnozowanych przez specjalistów. Przekłada się to na trudności we wzajemnym funkcjonowaniu dzieci i rodziców.

Ważnym aspektem wspierania rodziców jest pomoc w podjęciu decyzji o chęci wychowywania dzieci oraz realizacji celów wynikających z takiej decyzji. Wspieranie ma sens tam, gdzie między rodzicami a dziećmi istnieje lub ma szansę wytworzyć się więź emocjonalna. W sytuacji, kiedy rodzice nie chcą lub nie potrafią wychowywać dzieci, naraża się je na krzywdę i przedmiotowe traktowanie.
Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci umieszczanych i opuszczających pieczę zastępczą.

Tabela 13. Liczba dzieci umieszczonych i opuszczających pieczę zastępczą

Piecza zastępcza	**2019 rok**	**2020 rok**	**2021rok**
Liczba dzieci/młodzieży z terenu Gminy Tarnowskie Góry przebywających w pieczy zastępczej	96	105	103
Liczba dzieci/młodzieży umieszczonych w pieczy	26	18	8

Liczba dzieci opuszczających pieczę zastępczą	7	10	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MOPS za lata 2019 - 2021.

Z powyższej tabeli wynika, że liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2021r. ma najniższą wartość. Jest to skutek między innymi podejmowania współpracy rodzin wykazujących trudności w obszarze opiekuńczo - wychowawczym z asystentem rodziny. Rodzice wykazywali gotowość do zmian oraz chęć przyjęcia preferowanych wzorców zachowań i tym samym zapobiegli rozdzieleniu rodziny. Zabezpieczanie dzieci w pieczy zastępczej dokonuje się tylko wtedy, gdy rodzice nie rokują poprawy swoich umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz narażają dzieci na niebezpieczeństwo utraty zdrowia i życia poprzez prezentowanie niewłaściwych postaw rodzicielskich.

W 2021r. asystenci współpracowali z 11 rodzinami, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Sześć rodzin zaprzestało kontaktu z asystentem i tym samym nie wyraziło chęci powrotu dzieci do rodziny biologicznej. Jedna rodzina odzyskała dziecko z pieczy zastępczej, a cztery rodziny cały czas mają nadzieję na powrót dzieci.

W celu wspierania rodziny, dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówki te współpracują z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Uczestnictwo dzieci w zajęciach jest nieodpłatne i dobrowolne.

4.4 Działalność organizacji pozarządowych i grup parafialnych.

Ważną rolę we wspieraniu rodzin oraz pomocy dzieciom pełnią organizacje pozarządowe, które świadczą pomoc w ramach swoich działań statutowych. Na terenie Gminy prężnie działa wiele stowarzyszeń. Wymienić można między innymi takie organizacje jak: Stowarzyszenie

Pomocy Uzależnionym i ich Bliskim „Falochron”, Polskie Centrum Mediacji, Stowarzyszenie „Serdeczni”, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Klub Abstynentów „Jutrzenka”, Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej. Oferta organizacji pozarządowych działających na terenie naszej gminy jest bogata, począwszy od pikników rodzinnych, festynów, rajdów rowerowych, aż po profesjonalną pomoc terapeutyczną dedykowaną rodzinie, która może mieć formę terapii indywidualnej lub rodzinnej, psychoedukacji, mediacji etc.

Nie można pominąć organizacji i grup przykościelnych, które także posiadają ofertę różnorodnych zajęć dla rodzin z dziećmi.

5. Cele programu i planowane do realizacji zadania.

Cel główny:

BUDOWA ZINTEGROWANEGO SYSTEMU WSPARCIA NA RZECZ RODZINY

Cel szczegółowy 1:

- Wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Zadania:

1. Zapewnienie rodzinom wsparcia asystenta rodziny, polegającego na pomocy w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem zasobów i możliwości rodziny, zasobów lokalnych oraz instytucjonalnych;
2. Prowadzenie pracy socjalnej ukierunkowanej na wspieranie rodziny z problemami opiekuńczo- wychowawczymi;
3. Wsparcie rodziny poprzez prowadzenie placówek wsparcia dziennego;
4. Realizacja programów i projektów adresowanych do rodzin z dziećmi:
5. Wsparcie kobiet w ciąży powikłanej oraz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi poprzez koordynowanie działań umożliwiających

uzyskanie pomocy z zakresu poradnictwa medycznego, rodzinnego i socjalnego;

6. Pozyskiwanie rodzin wspierających.

WSKAŹNIKI

- liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną;
- liczba dzieci w rodzinach objętych pracą socjalną;
- liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego;
- liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny;
- liczba rodzin zobligowanych do współpracy z asystentem rodziny przez Sąd Rodzinny;
- liczba placówek wsparcia dziennego;
- liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży;
- liczba dzieci korzystających z zajęć w placówkach wsparcia dziennego;
- liczba wydanych Kart Dużej Rodziny;
- liczba rodzin wspierających;

REALIZATORZY

MOPS, Wydział Edukacji, Sportu i Zdrowia UM, Wydział Kultury, Turystyki i Promocji Miasta UM, TOTU, TPD.

Cel szczegółowy 2

- Poprawa sytuacji socjalno-bytowej rodzin z dziećmi

Zadania:

1. Wsparcie finansowe i rzeczowe dla rodzin z dziećmi będących w trudnej sytuacji materialnej;

2. Rozwój infrastruktury mieszkaniowej ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi;
3. Prowadzenie mieszkań chronionych dla rodzin z dziećmi;
4. Realizacja rządowego programu „Posiłek w domu i w szkole”.

WSKAŹNIKI

- liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą finansową MOPS;
- liczba dzieci w rodzinach objętych pomocą finansową;
- liczba wydanych kart FEAD dla rodzin z dziećmi;
- liczba mieszkań komunalnych przydzielonych rodzinom z dziećmi;
- liczba mieszkań socjalnych przydzielonych rodzinom z dziećmi;
- liczba nowych mieszkań komunalnych;
- liczba mieszkań chronionych przydzielonych rodzinom z dziećmi.

REALIZATORZY:

MOPS, Wydział Gospodarki Lokalowej UM, organizacje pozarządowe.

Cel szczegółowy 3

- Wspieranie edukacji i rozwoju dzieci i młodzieży

Zadania:

1. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez pomoc finansową i rzeczową uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej;
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez ich udział w zajęciach w świetlicy środowiskowej i socjoterapeutycznej;
3. Promowanie i wspieranie uzdolnionych uczniów;
4. Wsparcie rodzin z dziećmi poprzez zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3;
5. Wsparcie rodzin z dziećmi poprzez zapewnienie opieki i rozwoju dzieci w przedszkolach.

WSKAŹNIKI

- liczba uczniów, którym przyznano stypendium szkolne o charakterze socjalnym;
- liczba uczniów, którzy otrzymali zasiłek szkolny;
- liczba uczniów objętych programem stypendialnym lub wyróżnionych przez Burmistrza Miasta;
- liczba miejsc dla dzieci do lat 3 w żłobku;
- liczba miejsc w przedszkolach;
- liczba dzieci korzystających z zajęć organizowanych przez świetlicę środowiskową oraz socjoterapeutyczną.

REALIZATORZY

Wydział Edukacji, Sportu i Zdrowia UM, TOTU, TPD.

Cel szczegółowy 4

- Organizowanie czasu wolnego dla rodzin z dziećmi

Zadania:

1. Umożliwienie dzieciom i młodzieży udziału w imprezach i zajęciach organizowanych w ramach zimowego oraz letniego wypoczynku;
2. Działalność klubów sportowych, stowarzyszeń oraz organizacji pozarządowych promujących kulturę fizyczną i sport;
3. Wspieranie imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych dla mieszkańców miasta Tarnowskie Góry;

WSKAŹNIKI

- liczba tarnogórskich placówek biorących udział w akcji „Lato w Mieście" i „Zima w Mieście"
- liczba dzieci, które skorzystały z zajęć organizowanych przez placówki w ramach akcji „Lato w Mieście" i „Zima w Mieście";

- liczba podmiotów otrzymujących dotacje na realizację zadania publicznego w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- liczba podmiotów otrzymujących dotacje na realizację zadania z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie o charakterze imprez rodzinnych, festynów, pikników itp.
- liczba i rodzaj imprez sportowych realizowanych na terenie miasta.

REALIZATORZY:
Wydział Edukacji Sportu i Zdrowia UM, Wydział Kultury, Turystyki i Promocji Miasta UM, organizacje pozarządowe.

Cel szczegółowy 5

- Współpraca na rzecz wsparcia prawidłowego funkcjonowania rodziny

Zadania:

1. Współpraca przedstawicieli instytucji, organizacji oraz innych podmiotów i osób działających na rzecz dziecka i rodziny;
2. Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tarnowskich Górach;
3. Działania w zakresie profilaktyki i leczenia uzależnień w tym realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Tarnowskich Górach (prowadzenie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego, organizowanie i wspieranie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami)
4. Działalność organizacji pozarządowych i grup parafialnych na rzecz rodzin z dziećmi;

WSKAŹNIKI

- liczba spotkań przedstawicieli instytucji, organizacji oraz innych podmiotów i osób działających na rzecz dziecka i rodziny;
- liczba procedur „Niebieska Karta” prowadzonych w rodzinach z dziećmi;
- liczba procedur „Niebieska Karta”, w których dziecko wskazane jest jako osoba doświadczająca przemocy w rodzinie;
- liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia uzależnienia w rodzinach z dziećmi;
- liczba programów i projektów profilaktycznych;

REALIZATORZY:
GKRPA, MOPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, grupy parafialne

Cel szczegółowy 6

- Profesjonalizacja działań w obszarze wspierania rodziny

Zadania:

1. Udział przedstawicieli współpracujących instytucji w szkoleniach, warsztatach;
2. Organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających.

WSKAŹNIKI

- liczba szkoleń, warsztatów i superwizji;
- liczba osób biorących udział w szkoleniach, warsztatach, superwizji;
- liczba szkoleń przeprowadzonych dla rodzin wspierających;
- liczba rodzin wspierających biorących udział w szkoleniach.

REALIZATORZY
MOPS

6. Monitoring i ewaluacja

W celu dokonania obiektywnej oceny stopnia realizacji Programu oraz osiągnięcia wskaźników podjętych działań niezbędne jest prowadzenie monitoringu i dokonywanie ewaluacji. Dzięki systematycznej ewaluacji możliwe jest uzyskanie informacji w jakim stopniu zrealizowano cele szczegółowe programu. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach będzie monitorował poziom realizacji zaplanowanych działań na podstawie informacji uzyskanych od pozostałych realizatorów Gminnego Programu Wspierania Rodziny. Systematyczny proces monitorowania będzie prowadzony w formie corocznego sprawozdania z realizacji Programu. Sprawozdanie przedstawiane będzie Radzie Miejskiej w Tarnowskich Górach każdego roku do końca marca za rok poprzedni.

7.Źródła finansowania

Finansowanie Programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu gminy Tarnowskie Góry;
- dotacji z budżetu państwa;
- funduszy Unii Europejskiej;
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

Podsumowanie

Grupą docelową programu powinny być rodziny z dziećmi, wymagające pomocy w zakresie rozwiązywania bieżących trudności, ze szczególnym uwzględnieniem pomocy w formie instytucjonalnej – bezpłatnego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, psychoterapii i mediacji. Wypłaty świadczeń wychowawczych w ramach rządowego Programu „Rodzina 500+", wpłynęły na zdecydowaną poprawę sytuacji ekonomicznej rodzin. W zakresie wsparcia udzielanego przez MOPS również można zaobserwować tendencję spadkową wśród osób wnioskujących o pomoc z powodu ubóstwa. Widoczny jest natomiast wzrost zainteresowania osób korzystających z MOPS pomocą w postaci wyspecjalizowanych form wsparcia np. psychoterapii, pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, mediacji. Wzrasta również liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny.

Tarnowskie Góry to miasto przyjazne rodzinom. Stale rozbudowywana jest oferta miasta na rzecz rodziny, w szczególności poprzez rozwój infrastruktury, szerszy dostęp do tanich lub bezpłatnych usług skierowanych do rodzin. Dostępna jest także szeroka oferta rekreacyjno-turystyczna oraz kulturalna, w tym skierowana do dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem okresów wakacyjnych i zimowych przerw w nauce. Na terenie miasta działają kluby sportowe zapewniające dostęp do szerokiej oferty w zakresie aktywności sportowej i kultury fizycznej.

W mieście realizowanych jest szereg programów profilaktycznych i socjalnych, z których mogą skorzystać m.in. rodziny ze zdiagnozowanym problemem uzależnienia lub przemocy.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i ich rodzin. Nadrzędnym celem programu są działania ukierunkowane na wspieranie rodzin z problemami, stworzenie im możliwości do samodzielnego wyjścia z sytuacji kryzysowej. Priorytetowo wykorzystuje się w pracy z rodzinami ich własną aktywność i wewnętrzny potencjał w zdobywaniu

nowych umiejętności, które umożliwią im prawidłowe funkcjonowanie między innymi na płaszczyźnie opiekuńczo – wychowawczej.

Wsparcie ze strony instytucji oraz organizacji pozarządowych odgrywa kluczową rolę, gdyż niejednokrotnie rodziny będące w sytuacji problemowej nie są w stanie jej pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Dlatego też program zakłada doskonalenie systemu współpracy między instytucjami dążącymi do osiągnięcia wspólnego celu, jakim jest przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny w społeczeństwie.

Na podstawie przedstawionej diagnozy jak również oceny realizacji Programu, w latach 2019-2021, zawartej w rocznych sprawozdaniach, rekomenduje się:

- rozbudowanie oferty wsparcia w ramach pracy środowiskowej, nakierowanej na poprawę funkcjonowania rodziny,
- wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji poprzez stałe rozwijanie bezpłatnego poradnictwa, wsparcia specjalistycznego i usług asystenckich na rzecz rodzin przeżywających trudności,
- rozwój wyspecjalizowanych usług takich jak psychoterapia, mediacja w związku ze stałym wzrostem zapotrzebowania na ten rodzaj usług,
- wspieranie działań sprzyjających łączeniu ról społecznych np. rodzica i pracownika przy wykorzystaniu oferty instytucjonalnej,
- wspieranie inicjatyw służących zachęcaniu do aktywnego spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież,
- rozwijanie działań, zmierzających do poprawy jakości życia, wyrównywania szans rodzin najuboższych wychowujących dzieci,
- wzmocnienie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień i przemocy, poprzez realizację programów, skierowanych do rodzin, dzieci i młodzieży
- szerzenie idei wolontariatu na rzecz rodzin z dziećmi.

Kluczowe jest kontynuowanie działań mających na celu podniesienie efektywności systemu wsparcia dziecka i rodziny w Gminie Tarnowskie

Góry poprzez rozwijanie lokalnego systemu wsparcia rodziny. Priorytetem programu jest praca z rodziną naturalną, która powinna zapewnić każdemu dziecku możliwość stabilnego, trwałego rozwoju przy wykorzystaniu rodzinnego środowiska wychowawczego. Ważne jest interdyscyplinarne, wielosektorowe prowadzenie działań założonych w niniejszym Programie w oparciu o istniejący i stale rozbudowywany system wsparcia, w celu weryfikowania i aktualizowania przyczyn problemów i trudności, jakich doświadczają tarnogórskie rodziny przy jednoczesnej minimalizacji ich negatywnych skutków wynikających z niepełnosprawności członków rodziny, uzależnienia czy bezradności opiekuńczo - wychowawczej.